



Manifest ende redenen van declaratie van oorloge, tegens den koningh van Sweeden

<https://hdl.handle.net/1874/20605>

f
no. 9
MANIFEST

UB
853
ENDE

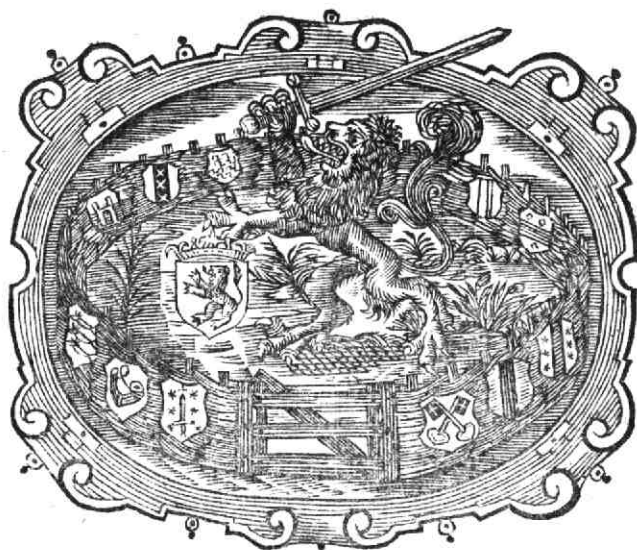
REDENEN

Van Declaratie van Oorloge,

Tegens den

Muller 4316

Koningh van Sweeden.



Na de Copie.

IN 's GRAVEN-HAGE,

By **JACOBUS SCHELTUS**, Ordinaris Drucker van de
Hoogh Moogende Heeren Staten Generael der Ver-
eenighde Nederlanden. Anno 1675.

MANIFEST ende REDENEN

Van Declaratie van Oorloge,

tegens den *Koningh van Sweden.*

DE Staten Generael der Vereenighde Nederlanden, Allen den geen die desen jegenwoordigen sullen sien ofte hooren lesen, Salut. *Doen te wecten*, Dat of Wy wel niet anders gewenscht, oock aen Onser zyde alles gecontribueert hebben, dat heeft **konnen** dienen om de Tractaten van Alliantie, mutuele Defensie ende **Vrundschap**, naer dat die tusschen syn Koninghl. Maj. van Sweden ende desen Staet geluckelijck, ende tot wederzijts vergenoegen, wederom waren opgerecht, vernieuwt ende geredintegreert, te onderhouden, ende meer ende meer te verstercken, ende oock met hoogst-gedachte sijne Coninghl. Maj. van Sweden, soo voor den jegenwoordigen luctueusen Oorlogh, als geduyrende de selve, te plegen eene oprechte confidentie ende vertrouwen, Wy echter soo ongheluckich zijn geweest, dat alle die onse goede intentien by hoogst-gedachte sijne Koninghl. Maj. van Sweden niet hebben konnen vinden die ingressie, die Wy met reden van het generous gemoet van hoogst-gedachte sijne Maj. wel hadden mogen verwachten, indien by die geene die ons qualijck zijn geaffectioneert, daer tegens niet en waren ghebruyckt allerhande conduiten om sijne Maj. goede ghenegentheynt tot het welvaren van desen Staet te diverteeren, ende allengskens ende indirectelijck meer en meer te abalieneren, ende ten laetsten tot eene totale ruptuere tegens Onse Geallieerden, ende vervolgens mede tegens ons te brengen; dat soo wanneer Wy in den Jare 1671. te gemoet sagen, dat sijne Coningl. Maj. van Vranckrijck van intentie was, Ons, sonder daer toe eenige rechtveerdige reden te hebben gehad, met den oorlogh aen te grijpen, ende daer omme in het laetst van den selven jare 1671. aen hoogstgedachte syne Coningl. Maj. van Sweden uyt het midden van onse Vergaderinge als onsen Ambassadeur hadden afgesonden d'Heer Willem van Haren, om onse bekommernisse dien-aengaende aen hoogst-gedachte syne Coningl. Maj. van Sweden te openbaren, ende te versoecken, dat het de selve gelieven mochte, door minnelijcke wegen van mediatie ofte andere, hoogstgedachte syne Coningl. Maj. van Vranckryck te inducereen, om den voorsz Oorlog tegens ons niet aen te vangen, met aanbiedinge, van aen hoogstgedachte syne Coningl. Maj. van Vranckryck te geven alle behoorlijcke satisfactie, indien, hoewel buyten ons weten, de gemaeckte Tractaten souden zyn gecontravenieert, ofte indien de voorsz minnelijcke wegen van geen vrucht ofte operatie souden konnen zyn, ons in conformité van de Tractaten tusschen syne Coningl. Maj. van Sweden, ende ons intercederende, te affi-

steren; maer het is soo verre van daer geweest, dat Wy in een soodanig billick-
matig versoeck souden hebben kunnen obrineeren, dat wy ter contrarie hebben
bevonden, dat die gene die desen Staet qualyck waren geaffectionneert, meer-
hoogstgedachte syne Coningl. Maj. hadden gepermoveert, om met den hoogst-
gedachten Coning van Vranckryck te maecten een Tractaet, daer by syne Co-
ningl. Maj. van Sweden, mits genietende van den hoogst-gedachten Coningh
van Vranckryck eene notable jaerlycxē subsidie, sich engageerde desen Staet
niet te sullen affisteren; dat syne Coningl. Maj. van Vranckryck, vervolgens
den Oorloch dese Landen hebbende aengedaen, oock bekomen soodanige suc-
cessen, daer by desen Staet by naer t'onderste boven geworpen was, wy niet
tegenstaende, alle aengewen te devoiren, de voorsz assistentie ons by de gemaeckte
Tractaten beloof, niet en hebben kunnen bekomen, maer ons hebben moeten
laten contenteeren met de mediatie, die het hoogstgedachte syne Koninghl. Maj.
van Sweden beliefde aen te bieden tot nederlegginge van den voorsz Oorlog;
Dat wyders gheduyende de voorsz mediatie, door de Ministers van hoogst-
gedachte syne Koninghl. Maj. van Sweeden alle devoiren zyn aenghewent, om
den Heere Churfurst van Brandenburgh te trecken van onse partijhe, ende de
Armee die syne Keyserl. Maj. tot des selfs hulpe hadde gedestineert, ende ons al-
soo met eenen vruchteloos te maecten, staende daer toe voor een stilltant van
Wapenen, die ons evidentelijck moeste ruïneren, dewyle wy geduyende den
voorsz stilltant den Vyandt in het Hart van ons Landt souden hebben moeten
houden, ende de selve onkosten van subsidien ende anders supporteren, die wy
in een openbaren Oorlogh hadden te dragen; en soo wanneer wy hadden ver-
klaert, dat wy den voorsz stilltant van Wapenen om voorverhaelde redenen niet
konden aennemen, en dat door de voorsz directie van de Ministers van hoogst-
gedachte syne Coningl. Maj. van Sweden, syne Churfurstelycke Doorluchtig-
heyt was geobligeert geworden, om met den hoogst-gedachten Coningh van
Vranckryck te tracteren, ende wy alsoo wederom van alle assistentie ontbloom-
zynde, ghenootdruct wierden tot het aennemen van den voorsz stilltant van
Wapenen te moeten resolveren, geen efficacieuse devoiren meer en zyn ghe-
daen, om den hoogst-gedachten Coningh van Vranckryck daer toe te brengen,
in der voegen, dat men de Vrede soo wel sonder stilltant van Wapenen, als ge-
duyende eenen soodanighen stilltant bevorderen konde, ghelyck dat dan de
aenleydinge en oorsaeck heeft gegeven, dat den hoogst-gedachten Coning van
Vranckryck de Stadt Maestricht aengetast ende ons afgenomen heeft, dat naer
Menschelycke apparentie, niet geschiedt soude hebben, indien de Ministers van
hoogst-gedachte syne Coninghl. Maj. van Sweeden, den hoogst-gedachten
Heer Churfurst tot de Vredens-Tractaten met syne Coninghl. Maj. van Vranck-
ryck niet en hadden geobligeert, ende ons vervolgens hadden infructueus ghe-
maeckt de Armee by Syne Keyserlycke Maj. als Auxiliair, ende syn Churfur-
stelycke Doorluchtigheyt tot onse assistentie ghedestineert, dat de Vredens-
Tractaten tot Cola haer voortganch gewinnende, ende den Coning van Vrank-
ryck

ryck perſiſterende , om conditien voor te ſchryven , die tot onſe evidente ruïne ſtreckten , de Miniſters van hoogſt gedachte ſyne Koningl. Maj. van Sweden , hoogſt-gedachte ſyne Koninghl. Maj. van Vranckryck daer van noyt hebben kunnen diverteren , of wy oock obrineren ; dat hoogſt-gedachte ſyne Coningl. Maj. van Sweden , in gevolge van de ghemaecte Tractaten , Ons ten minſten preſteerde de aſſiſtentie daer by beloof; Datmen hoogſt-gedachte ſyne Coningl. Maj. van Sweden heeft weren te bewegen , om aen te ſien , immers niet anders dan met bloote woorden tegen te ſpreecken de groote indrachten , die ſyne Coninghl. Maj. van Vranckryck , geen Lidt van 't Ryck zynde , door des ſelfs Armee aen ſoo meenich onſchuldich Chur. en Furſten , Steden ende Leden van het Duytſche Ryck , directelyck teghens de Weſtphaeſche Vreede quam te doen , ſchoon dat ongeluck boven al quam te treffen de geene , die Profefſie deden van de Proteſtantiſche Religie , ende dat tegens haer met de uytterſte rigeur van rooven , plonderen , branden ende blaecken wierde geprocedeert , onder pretext dat de reden van Oorlogh dat alſoo vereyſchte ; maer ſoo wanneer haer Keyſerl ende Coninghl. Majesteyen van Spaignen , met Ons hadden ghehandelt over eene mutuele deſenſie . en te van de totale ruïne van het Roomsche Ryck , de Spaenſche , ende deſe Nederlanden voor te komen ; Dat de Miniſters van hoogſt gedachte ſyne Coninghl. Maj. daer tegens alomme debvoiren hebben aangewend , ende getracht daer tegens allerhande Alliantien te maecten ; ende wel ſonderlingh voor te geven , dat de voorſz Alliantie tot nadeel van het Duytſe Ryck . ende met de vryheyt en te veyligheyt van de Leden van dien ſtrydig was , even als of hoogſt-gedachte ſyne Coninghl. Maj. van Vranckryck , tot oppreſſie van de liberteyt van andere Staten ende Princen met redenen ſich mocht bedienen van het geheele Duytſche Ryck , ende daer inne leven na ſyn welgevallen; ende dat het hoogſt-gedachte ſyne Keyſerl. Maj., als Hoof van het hoogſt-gemeite Duytſche Ryck , niet vry ſtont , tot deſenſie van foodanige Geopprmeerden , welckers ruïne geen kleyn prejuditie ſoude hebben toegebracht aen het hoogſt-gedachte ſyne Ryck , ſyne macht te gebruyken , ſpecialyck daer de voorſz oppreſſie oock ſelfs tegens de norabelſte Leden van het hoogſt-gemeite Ryck , met der daer door hoogſt-gedachte ſyne Coningl. Maj. van Vranckryck werckſtelligh wierde gemaect , wanneer ſy haer in alles met de inclinatie ende wille van hoogſt-gedachte ſyne Coninghl. Maj. van Vranckryck , niet en konden of verſtonden te ſchicken ; hebbende de voorſz Miniſters die hare voorſz conduite daer mede ghepallieert , dat ſyne Coningl. Maj. van Vranckryck ſoude hebben verklaert , ſyne Armeen uyt het hoogſt-gemeite Duytſche Ryck te ſullen te rugge voeren , ſoo wanneer ſyne Keyſerl. Maj. deſen Staet aen ſyne Coningl. Maj. van Vranckryck geabandonneert , en ſyne Militie ten dien eynde in de Erſtanden te rugge getrocken ſoude hebben ; dat Wy dien allen niet regentiaende ons verſekert houdende van ſyn Coningl. Maj. van Sweden goede affectie . tot het beſten van deſen Staet , geerne over het hoof hebben geſien de conduite van de voorſz Miniſters , ende laten continueren de officien van ſyne Coninghlijcke Majesteyt

van Sweden mediatie, op hoope dat wy doch eenmael tot eene eerlycke Vrede soude mogen komen, ghelyck dan oock Godt de Heere Almachtich ons aen de Vrede met syne Coninghlycke Majesteit van Groot Britannien, mitsgaders de Heeren Chur ende Fursten van Coln ende Munster verholpen heeft, hoewel niet alleen buyten eenich het minste toe doen van de mediatie van hoochst-gedachte syne Koninglijcke Majesteit van Sweeden, maer oock tegens de intentie, ende met oppositie van eenige van syne Koninghlijcke Majesteits van Sweeden Ministers, die de voorz Vrede trachten te diverteren, immers te dilayeren, ende daer toe alle debvoiren aanwenden, niet tegenstaende wy de coöperatie van hoochst-gedachte syne Kon. Maj. van Sweeden Ministers feer ernstich, doch te vergeefs, daer toe versochten; Dat hoochst-gedachte syne Coningl. Maj. van Vranckrijk weynich tijts naer het maecken van het voorz. Tractaat van Vrede met syne Coningl. Maj. van Groot Britannien, de onderhandelinghe van Vrede absolutelick hebbende afgebroocken, ende onse hooge Geallieerden by alle wegen ende middelen hadden getracht, of om tot een eerlijcke Vrede te geraecken, of om ons te mogen stellen in een soodanich postuur, dat wy de groote overmacht van hoochst-gedachte syne Coningl. Maj. van Vranckrijk souden kunnen resisteren ende wederstaen, niet om eenighe Conquesten ofte voordeelen op syne Coningl. Maj. van Vranckrijk te behalen, maer om te bewaren, 't gunt Godt den Heere Almachtigh ons hadde gegeven, ende te recupereren het gunt ons met geweldt van Wapenen, sonder reden, afhandich was gemaecte; Dat wy daer inne tot soo verre hebbende gereusseert, dat de Heeren Hertogen van Bronswijck en Lunenburgh tot Cel en Wolffenbuttel, werende de oprechte intentie van Ons, ende van onse Hooge Geallieerden, ende siende, dat by een Decreet van het geheele Duytsche Rijck was verklaert, dat syne Coningl. Maj. van Vranckrijk het selve Duytsche Rijck hadde geattacqueert, ende dat de Leden van dien verbonden waren het hare te contribueeren tot defensie van het hooggemelte Rijck, sich by hoochst-gedachte syne Keyserlijcke Maj. als het Hooft, ende de verdere Leden van het hooggemelte Rijck hadden gevoeght, ende haer vervolgens oock met Ons ingelaten in eene nader defensive Alliantie; dat syne Churfurstelicke Doorluchtigheyt van Brandenburgh ten selven eynde by hoochst-gedachte syne Keyserlijcke Maj. ende Ons insgelijck zynde aen gesocht, ende mede siende dat syne Coningl. Maj. van Vranckrijk de onderhandelinghe van de Vrede t'eenemaal hadde afgebroocken, ende datter geen hoope en was, dat die wederom soude kunnen werden ge-entameert, soo als dan oock hoochst-gedachte syne Coningl. Maj. van Vranckrijk tot noch toe niet en heeft kunnen verstaen, des selfs Ministers op een Handel-plaetse te senden, ende dat het hooggemelte Duytsche Rijck, ende de reste van dien, meer ende meer wierde geturbeert ende gestoort, eyndelick sich van gelijcken heeft laten disponceeren, om sich by hoochst-gedachte syne Keyserlijcke Maj. ende vervolgens oock by Ons, te voegen, ende hoewel syne Coningl. Maj. van Vranckrijk, ende veel min syne Coningl. Maj. van

Sweden, geen redenen en hadde, om sich daer over tegens **hoogst-gedachte** syne Churfurstelicke Doorl. te verbelgen, dewijl het **Tractaer** tusschen **hoogst-gedachte** syne **Konigl. Maj. van Vranckrijck** ende syne Churfurstelicke Doorluchtigheyt oppgerecht, specialijk mede brachte, dat het de selve syne Churfurstelycke Doorluchtigheyt, niet tegenstaende het voorschreve **Tractaer**, **vry soude staen**, sich te mogen voegen by **hoogst-gedachte** syne **Keyserlycke Maj.** ende het **hoogst-gemelte Rijck**, ende dat ten tyde van het maecten van het **Tractaer**; tusschen **hoogst-gedachte** syne **Conincklycke Maj. van Sweden** ende syne Churfurstelycke Doorluchtigheyt, by een separaet **Articul** wel expresselijck was ter neder gesteldt, dat, als syne Churfurstelycke Doorluchtigheyt soude oordeelen, dat de **Vrede** niet soude kunnen werden bevordert door minnelijcke wegen, her aen de selve als dan **vry soude staen**; soodanige party te nemen, als syne Churfurstelycke Doorluchtigheyt te rade werden soude; ende dat **hoogst-gedachte** syne **Koninckl. Maj. van Sweden** daer over met syne Churfurstelicke Doorluchtigheyt in geen rupture ofte verwyderinghe soude mogen komen, schoon her oock soude mogen gebeuren, dat **hoogst-gedachte** syne **Coningl. Maj. van Sweden**, en syne Churfurstelicke Doorluchtigheyt contrarie ofte geopposeerde partyen souden mogen nemen of kiezen; So hebben wy echter tot ons uytterste leetwesen gesien, dat die gene, die onsen Staet qualick waren geaffectioneert, haar daer van terstont hebben gheprevaleert, om de desseinen van **hoogst-gedachte** syne **Koninckl. Maj. van Vranckrijck** voort te setten, ende syne **Coninckl. Maj. van Sweden** meer ende meer in des selfs partye te engageren, ende alsoo alle hoope tot een eerlicke **Vrede** te eenemael desperaet te maecten, ende eerst directelick syne Churfurstelicke Doorluchtigheyt, ende vervolgens mede ons ende onse hooge Geallieerden op het lyf te vallen; Ende al hoe wel wy ende onse hooge Geallieerden door alle wegen ende middelen hebben getracht, dat ongemack te mogen voorkomen, aenwysende, dat syne Churfurstelicke Doorluchtigheyt hier inne niet anders hadde gedaen, als 't gunt **hoogst-gedachte** syne **Konincklycke Majesteit** van Sweden aen de selve hadde gepermitteert en vry gelaten, en biedende aen syne **Coninckl. Maj. van Sweden**, tot securiteyt ende meerder gerustheydt des selfs **Rycken, Landen, Luyden** ende **Gerechtigheden**, soodanige **Tractaten**, **garantie** en **verseekeringe**, als **hoogst-gedachte** syne **Coningl. Maj.** eenigstints soude kunnen desidereren ofte begeeren; soo en hebben wy ende onse hooge Geallieerden echter daer op niets kunnen obrineren ofte verwerven, ende hebben die gene die desen Staet qualijck zijn geaffectioneert, meer **hoogst-gedachte** syne **Coninckl. Maj. van Sweden** gepermoveert, om met syn **Leger** in de **Landen** van syne Churfurstelijcke Doorluchtigheyt te trecken, daer inne eerst te logeren, ende de **Ingezerenen** van dien tot sware **contributien** te obligeren, ende die vervolgens **Vyanlick** te tracteren ende te handelen, alles al een soo meer-**hoogst-gedachte** syne **Maj.** aen ons schriftelick heeft doen verklaren, om daer meer-**hoogst-gemelte** syne Churfurstelicke Doorluchtigheyt sich in de partye van ons

van onse hooge Geallieerden begeben hadde, niet tegenstaende wy en onse
 hooghe Geallieerden tot meermalen seer ernstich hebben ghebeden, dat het
 hoogst-gedachte syne Coninckl. Maj. gelieven mochte de voorsz Troupes uyt
 de Landen van syne Chur-furstelicke Doorluchtigheyt te trecken ende sich in
 Tractaten in te laten tot wechneminge van de geresene ongemacken; ende na-
 de mael wy daer inne tot onse uytterste droefheydt door de practijcke van die
 gene, die ons qualick zyn geaffectioneeret, niet hebben kunnen reusseren, en-
 de dat wy soo wel in gevolge van de voorsz. Tractaten met syne Chur-furstelicke
 Doorluchtigheyt opgericht, als om onse eygen behoudenisse wille, niet en
 kunnen afwesen, om tot af-keeringe en reparatie van sodanigh Vyantlick ghe-
 weldt, neffens syne Chur-furstelicke Doorluchtigheyt te voegen, dewyle wy
 andersints niet alleen souden werden beschuldigt van ons gegeven Woordt niet
 naer te komen, maer oock oorsaeck souden zyn, dat onse andere Geallieerden,
 siende dat wy abandonneerde die gene, die alleen aengerast werden, van dat sy
 haer met ons hebben geallieert, genootdruct souden werden, by tydts van
 partye te veranderen, om te ontgaen gelijcke ongemacken als hoogh gedachte
 syne Chur-furstelicke Doorluchtigheyt alleen daerom heeft moeten proeven
 ende uytstaen, ende dat wy ons alsoo in korten souden sien ontbloomt van alle on-
 se Geallieerden, ende ge-exponcirt aen het wel-behagen van onse Vyanden, die wel
 hebben getoont wat sy met ons ende de goede Ingezetenen deser Landen voor hadden,
 als sy maer meynden dat sy tot haer voornemen souden hebben kunnen gheraecken.
S O O I S ' T, Dat wy ons hebben geneceffiteert gevonden, nevens de andere onse
 hooge Geallieerden te declareren, soo als wy declareren by desen, den Oorlogh tegens
 meer-hoogst-gedachte syne Koninckl. Maj. van Sweeden, lastende allen een yege-
 lijck die hetaengaen magh, de Landen, Luyden ende Ingezetenen van hoogst-ghe-
 daghte syne Koninckl. Maj. van Sweden, allomme te Water ende te Lande Vyandt-
 lijck tracteren ende bejegenen, sonder dat wy echter hier door verstaen, aen yemandt,
 wie het oock soude mogen zyn, te permitteren, maer verbieden ter contrarie wel ex-
 presselick by desen, allen, wie het oock soude mogen wesen, de trafficquerende Koop-
 luyden, Onderdanen of Ingezetenen van hoogst-gedachte syne Maj. der selver Sche-
 pen, Goederen, Waren of Koopmanschappen, te Water ofte te Lande eenich hinder
 lesfel ofte empeschement te doen, ofte toe te brengen, op poene van te incurreren onse
 hoogste indignatie, soo lange meer-hoogst-gedachte syne Koninckl. Majesteit gelijcke
 vryheydt aen de trafficquerende Koopluyden, Onderdanen of Ingezetenen deser Lan-
 den, sal vergunnen, ende alle de Commercie van weder-zydts Ingezetenen haren cours,
 vry ende onverhindert laten houden. Ende ten eynde niemant daer van ignorantie
 pretendere, en een yder weten moge waer naer hy hem hebbe te reguleren; Ordonne-
 neren en lasten wy, dat het voorsz. Manifest sal werden gepubliceert en geaffecteert al-
 omme daer het behoort, en te geschieden gebruyckelick is. Aldus gedaen en gearref-
 teert ter Vergaderinge van de hooggemelte Heeren Staten Generael, in den Hage op
 den vyftienden Juny seshien hondert vyfen tseventich. Was gheparapheert, *Math.
 Pompe*, vt Onderitont, Ter Ordonnantie van de selve. Gereeckent, *H. Fagel*. Zyn-
 de op 't spatium gedrukt 't Cachtet der selver Heeren Staten, in rooden Wassche.